

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

BİLİMSEL ARAŞTIRMA PROJELERİ KOORDİNASYON BİRİMİ

"ATATÜRK'ÜN KOCATEPE'YE ÇIKIŞI" KONULU HALI TASARIMI

Proje No: SFM-2023-11965

Fikri Mülkiyet Destek Projesi

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Arş. Gör. Dr. Keziban SELÇUK
Oltu Meslek Yüksekokulu Tasarım Programı/Grafik Tasarım Bölümü

Arş. Gör. Dr. Keziban SELÇUK
Oltu Meslek Yüksekokulu Tasarım Programı/Grafik Tasarım Bölümü

Mayıs 2024

ERZURUM

Önsöz

Projenin konusunu "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" isimli halı tasarımı oluşturmaktadır. Halı ve kirkitli dokumalara başlanmadan önce yapılacak ürüne uygun tasarım gerçekleştirilmelidir. Bu projede de halı dokuma için kullanılabilir bir tasarım hazırlanmıştır. Hazırlanan bu çalışma için Atatürk Üniversitesi BAP birimine başvurulmuş ve BAP tarafından desteklenmiştir.

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
ÖZET	5
ABSTRACT	6
GİRİŞ.....	7
MATERYAL VE YÖNTEM	7
Fotoğraf 1. "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarımı	8
Fotoğraf 2. "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarımı- yeniden düzenlenmiş biçimi ...	9
BULGULAR VE TARTIŞMA/SONUÇ.....	9
EKLER.....	10
Ek 1. Düzeltme yazısı.....	10
REFERANSLAR.....	10

Özet

Orta Asya'dan itibaren tarih boyunca halı ve kilim dokuma günlük yaşamın bir ihtiyacı olarak yapılagelmiştir. Türklerin Anadolu'ya göç etmesiyle birlikte halı ve kilim dokumalar bu topraklarda da devamlılığını sürdürmüştür. Selçuklu ve Osmanlı dönemi dokumalarında halı sanatı en güzel örneklerini vermiş, bu süreç içinde üzerindeki desen ve motifleriyle zengin bir kültür birikimi sağlamış, halı dokumacılığı bir sanat haline gelmiştir. Geçmişte daha çok dokuma yapan kişilerin o anki duyguları doğrultusunda doğaçlama şekilde motifleri halı ve kilimler üzerine aktardığı görülmektedir. Tasarım yapılmadan dokunan halı ve kilimlerde, özellikle köşelere gelen motiflerde birtakım eksiklik ya da düzensizliklerin meydana geldiği yapılan örneklerden anlaşılmaktadır. Bu olumsuzlukları gidermek amacıyla tasarımın önemli olduğu bir gerçektir. Günümüzde dokumalar yapılmadan önce yapılacak üründe istenen özelliklere göre tasarımlar gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında gerçekleştirilen halı tasarımı da bu gerekliliğin bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Projede "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" ile ilgili tema işlenmiş olup, tasarımın halı olarak dokutulması ve özellikle kurumlarda duvar halısı olarak değerlendirilmesi düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk El Sanatları, Halı, Tasarım, Dokuma, Motif, Renk

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

Abstract

Carpet and rug weaving has been done as a necessity of daily life throughout history, starting from Central Asia. With the migration of Turks to Anatolia, carpet and rug weaving continued its continuity in these lands. Carpet art gave its best examples in the weavings of the Seljuk and Ottoman periods, and in this process, it provided a rich cultural accumulation with its patterns and motifs, and carpet weaving became an art. It is seen that people who wove more in the past transferred motifs onto carpets and rugs in an improvised manner in line with their current emotions. It is understood from the examples that there are some deficiencies or irregularities in the carpets and rugs woven without any design, especially in the motifs in the corners. It is a fact that design is important in order to eliminate these negativities. Nowadays, before the weavings are made, designs are made according to the desired features of the product to be made. The carpet design carried out within the scope of the project emerged as a result of this necessity.

The theme of the project is "Atatürk's Ascent to Kocatepe", and the design is planned to be woven as a carpet and used as a tapestry, especially in institutions.

Keywords: Traditional Turkish Handicrafts, Carpet, Design, Weaving, Motif, Color

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

Giriş

Dokumacılık insanoğlunun var olmasıyla birlikte başlamış ve günümüze kadar devamlılığını sürdürmüştür. Geçmişte halı ve kilim dokumalarının kompozisyonları dokuyucunun duygu ve düşüncelerine göre şekil alırken, zamanla tasarımın getirdiği eşsiz güzellikle birlikte halı ve kilimlerin kompozisyonları daha önce tasarlanıp düzenlendikten sonra dokunmuştur. 16. ve 17. yüzyıllar Türk halı sanatının Selçuklu halılarından sonra ikinci parlak devri olmuştur (MEGEP, 2010: 4). Özellikle Osmanlının klasik döneminde kitap, minyatür, tezhip, cilt sanatlarında nakkaşlar tarafından oluşturulan kompozisyonlar, halılar içinde yapılmaya başlanmıştır. Osmanlı saray atölyelerinde hazırlanan halı desenlerinin Türk halı sanatına çok önemli katkılar sağlamıştır (Kılıç Karatay, 2018: 344).

Tasarım hem yaratıcılığı hem de problem çözmeyi bünyesinde barındıran bir süreçtir. Tasarlama genellikle insanın hazır olarak bulduğu doğa varlığına kendi manevi varlığını ilave etmesi olarak tanımlanabilir. Halı tasarımında ilk olarak yapılacak dokumanın bir yöreye ait olup olmadığı, özgün veya reproduksiyon mu olacağı gibi özellikleri belirlenmektedir. Bunlar belirlendikten sonra halı tasarımında yapılacak olan tasarım desinatörün veya dokuyucunun belirleyeceği daha sonra da onun üzerinde gerçekleştirilecek olan çalışmanın kalitesi, düğüm sayısı, en ve boydaki tel sayısının belirlenmesiyle devam etmektedir.

Günümüzde halı tasarımlarında gelişen teknolojiyle birlikte arz ve talep, müşteri memnuniyeti gibi nedenlerden dolayı genellikle özgün tasarımlara yer verilmektedir (Kılıç Karatay, 2018: 345).

Materyal ve yöntem

Projede hazırlanan "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarımı, 60 x 60 Hereke halı kalitesinde tasarlanmıştır. Yani halının 1 cm eninde 6 adet düğüm, boyunda ise 6 adet sıra bulunmaktadır. Tasarımın en ve boy ölçüleri ise 58.16 x 77.33 cm olarak düzenlenmiştir.

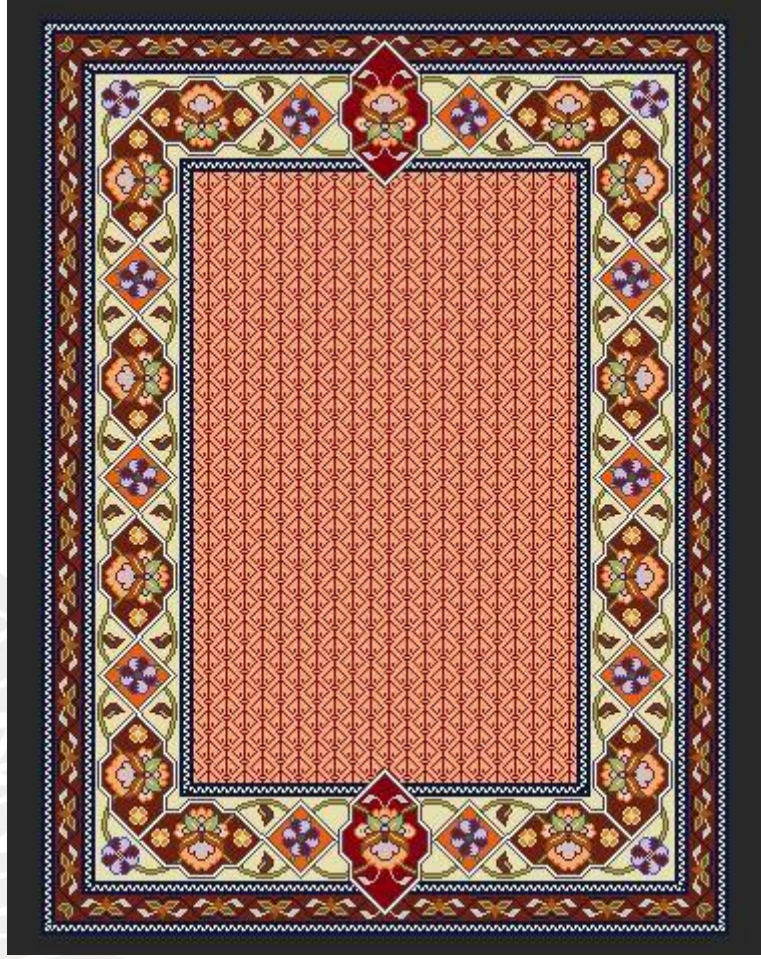
Projede verilen halı tasarımında kareli kâğıt üzerine kalemle tasarım oluşturulmuş, renklendirmede ise guaş boyalar kullanılmıştır. Atatürk'ün Kocatepe'deki fotoğrafından faydalanılarak halının zemin kompozisyonu oluşturulmuştur. Figürden arta kalan bölümlerde stilize edilmiş hayat ağacına yer verilmiştir. Halı zeminini çevreleyen ikisi ince biri kalın olmak üzere üç bordüre yer verilmiştir. Bordürleri halının üst tarafında bir şemse içinde Türk Bayrağı, aşağıda ise yine şemse içinde Atatürk'ün imzası bölmektedir. Hem ince bordürlerde hem de kalın bordürde bitkisel kompozisyondan oluşan bir düzenleme bulunmaktadır. Her üç bordürü ince bir su çevrelemektedir.

Hazırlanan kompozisyon kareli kâğıt üzerine çalışıldıktan sonra guaş boya ile renklendirilmiştir. Çalışmada kullanılan renkler doğal boya bitkilerinden elde edilebilecek iplik renklerine göre ayarlanmıştır.

Fotoğraf 1. "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarımı

ATATÜRK
ÜNİVERSİTESİ

Fotoğraf 2. "Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarımı- yeniden düzenlenmiş biçimi

Bulgular ve tartışma/sonuç

Atatürk'ün Kocatepe'ye Çıkışı" konulu halı tasarım projesi hazırlık sürecinin tamamlanmasının ardından, Türk Patent ve Marka Kurumu Tasarımlar Daire Başkanlığına fikri mülkiyet için başvuru yapılmıştır. Tasarımlar Daire Başkanlığı'ndan yapılan başvuruya dair inceleme yapılarak eksikliklerin olduğu ifade edilmiş ve düzeltme istenmiştir. Tespit edilen eksiklikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

"Başvuruda yer alan tasarımdaki Atatürk, Ay-Yıldız ve Atatürk imzasının çıkarılarak görsel gönderilmesi gerekmektedir."

Türk Patent ve Markalar Kurumu Tasarımlar Dairesi Başkanlığı tarafından düzeltmeler için verilen iki aylık süre yeterli olmadığı için daha geç bir süre içinde gerekli düzenlemeler yapılarak gönderilmiştir. Yapılan düzeltmelerde 4.000 TL'lik bir harcama proje bütçesinden değil, tarafımdan karşılanmıştır. Proje gecikmeden dolayı yeniden ele alınıp tekrar gönderilecektir.

Ekler

Türk Patent ve Markalar Kurumu Tasarımlar Daire Başkanlığı'nın proje başvurusuna yapılan inceleme sonrasında gönderdiği düzeltme yazısı ekte sunulmuştur.

TURK PATENT
T.C. TÜRK PATENT VE MARKA KURUMU
Tasarımlar Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-91930458-120-230777375
Konu : Noksan Çekme (2023/009373)

09.11.2023

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KOORDİNATÖRLÜĞÜ DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ

İlgi: 26.09.2023 tarihli ve 2023-GE-628407 sayılı dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçeniz ile adınıza yapılan 2023/009373 numaralı tasarım tescil başvurusu 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ve Kanunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde incelenmiştir. İnceleme sonucunda, başvurunuzda aşağıda belirtilen eksiklikler saptanmıştır. Söz konusu eksikliklerin aynı Yönetmeliğin 60 ıncı maddesi gereğince aşağıda belirtilen süreler içerisinde giderilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde başvurunuz 6769 sayılı Kanunun 61 inci ve ilgili Yönetmeliğin 60 ıncı maddesi gereğince işlemden kaldırılacaktır.

2 AYLIK SÜREDE GİDERİLMESİ GEREKEN EKSİKLİKLER

Başvuruda yer alan tasarımdaki Atatürk, Ay-Yıldız ve Atatürk imzasının çıkarılarak görsel gönderilmesi gerekmektedir.

İşbu yazıya konu talebi, Kurumumuzun Elektronik Başvuru Sistemi (epats.turkpatent.gov.tr) üzerinden, Benim Sayfam panelinde Başvuru Sonrası İşlemler menüsü altında yer alan "Görsel Düzeltme" ve/veya "İlave Tasarım/Görsel Sunma" ve/veya Sahip/Vekil Ücret/Diğer İşlemler menüsü altında yer alan "Bilgi Düzeltme" işlemi seçerek gerçekleştirebilirsiniz.

Saygılarımla.

Ashhan ARSLAN
Kurum Başkanı a.
Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı

Bu belge, görsel eklenmiş ve onaylanmıştır.
Bilgi Düzeltme Adresi : <https://bilgi.duzeltme.gov.tr/bilgi.duzeltme.gov.tr>
Görsel Düzeltme Adresi : <https://gorsel.duzeltme.gov.tr/gorsel.duzeltme.gov.tr>
Ticari Mühürleşme Hizmetleri Callcenter No: 13 000 0000
Yatırımcıların - ANKARA
Telefon No: (0312) 303 1 303 Faks No: (0312) 303 11 73
İnternet Adresi: tpk.gov.tr
Kayıt Adresi: www.turkpatent.gov.tr

Bilgi No: Ashhan ARSLAN
Unvan: Sınai Mülkiyet Uzman Yardımcısı
Telefon No:
E-posta: ashhan.arslan@turkpatent.gov.tr

Ek 1. Düzeltme yazısı

Referanslar

Kılıç Karatay, Semra (2018), "Halı Dokumalarında Tasarım", Ulakbilge, 6 (22), 341-354.

MEGEP (2010), Gördes Halı Desenleri, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara.